

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Є24 **Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень** : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 14
ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ,
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ
ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Томчаковська Юлія Олегівна Контрастивна лінгвістика: прикладні аспекти	641
Строченко Леся Василівна Англомовний військовий дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень	643
Варешкіна Наталія Володимирівна Принцип комунікативної орієнтації у навчанні читання	645
Дихта Наталя Миколаївна, Явдоцук Анастасія Андріївна Поняття юридичного дискурсу, особливості англомовної терміносистеми та її функціонування	648
Єрмоменко Світлана Василівна Українські суфікси суб'єктивної оцінки в англійському перекладі	651
Томчаковський Олександр Георгійович Англомовна навчальна лексикографія	653
Тупікова Тетяна Валеріївна, Козак Тетяна Борисівна Розвиток семантики дієслів sehen та hören у німецькій мові (діахронічне дослідження)	655
Потенко Людмила Олександрівна Особливості утворення сучасних неологізмів як мовного відображення війни у медіатекстах	658
Фрумкіна Арина Леонівна Практична підготовка викладачів немовних предметів до викладання фахових дисциплін іноземною мовою	661
Швелідзе Лідія Дмитрівна Наукова дискусія в контексті професійного спілкування	665
Alexeyev Mykola, Alexeyeva Liudmyla, Sunyova Tetiana Old French in the English language of law: historical background	668
Лесневська Катерина Вікторівна Виклики у викладанні та вивченні сучасної юридичної англійської мови	671
Ковальова Ксенія Олександрівна Понятійні ознаки концепту <i>textile</i> в англійській мові	673

ЛЕСНЕВСЬКА КАТЕРИНА ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов

ВИКЛИКИ У ВИКЛАДАННІ ТА ВИВЧЕННІ СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Виклики, що стосуються процесу навчання та викладання нової юридичної англійської мови, можна описати як зростання інтересу та важливість знань щодо перекладу та тлумачення правової документації, а також вживання юридичної англійської мови у комунікації, зокрема через політичні, економічні, культурні та інші процеси та трансформації, які мають місце в усьому світі, такі як зростання міжнародних відносин у різних сферах суспільного та приватного життя, міжнародне співробітництво, торгівля, туризм, еміграція тощо.

Юридична сфера має особливе значення у розвитку світової спільноти, оскільки юридичні тексти стосуються майже всіх істотних сфер комунікації. Однак, передача професійної термінології та специфічної лексики, пов'язаних з культурними відмінностями, традиціями та реаліями різних держав, не є легкою задачею.

Слід зазначити, що юридичні тексти є одними з найскладніших для передачі іншими мовами. Це пояснюється, по-перше, тим, що кожна держава має індивідуальну правову систему зі своїми особливостями та нюансами, що потребує глибокого занурення в культурні та політичні особливості держави та повного розуміння інформації. По-друге, правову лексику необхідно передавати найбільш чітко і стисло, оскільки існує безліч значущих деталей, вільний виклад яких є неприпустимим.

Особливі труднощі виникають при перекладі безеквівалентної термінології. Наприклад, термін *coroner* в українській мові за допомогою транслітерації представлений як *коронер* і означає слідчого, спеціальною функцією якого є розслідування випадків насильницької чи раптової смерті.

Особливості передачі безеквівалентної лексики у цій сфері розберемо на прикладах двох тематичних груп: судова система та професії.

В порівнянні з українською, в англійській мові існує великий обсяг термінології для позначення юридичних професій. Це можна пояснити тим, що в британській правовій системі існує дроблення професій за видами діяльності. Одна з найпопулярніших професій у юридичній сфері в Британії – “Solicitor”. За допомогою методу транслітерації це слово передається українською мовою як «соліситор». Наприклад: Claim for annulment must be prepared by a solicitor or a legal counsel. – Позов про скасування рішення має готуватися соліситором чи спеціалістом з адвокатських справ.

Однак далеко не всі люди мають уявлення про британську правову систему, тому транслітерація у такому випадку може бути

недостатньою. Проаналізувавши визначення розглянутого слова, можна сказати, що соліситор спеціалізується на консультаціях, та залежно від контексту його слід передавати українською мовою як «юрисконсульт» або «адвокат». Соліситор також готує документи та представляє інтереси клієнтів у судах першої інстанції, а також оформлює та заповнює різного роду документи, серед яких заповіти, шлюбні договори, угоди нерухомості, виконуючи при цьому функції нотаріуса. Таким чином, при передачі такої лексики необхідно враховувати вид діяльності, який мається на увазі у конкретній ситуації:

- The detainee was not allowed to choose a lawyer, and the duty solicitor was assigned to him/her [1]. – Ув'язненому не дозволили обрати адвоката, йому/їй призначили громадського захисника.

- Solicitors should have greater responsibility in determining the legality and validity of transactions. – Необхідно підвищити відповідальність нотаріусів за перевірку законності та дійсності угод.

Для українськомовних незвичайним є термін «шериф». Тут найкращим варіантом буде метод транслітерації, але також можна вживати близьке за значенням слово «поліцейський»:

The most important thing you can do is ... call the Sheriff's Office when you see something suspicious [2]. – Найважливіше, що можна зробити – зателефонувати до поліцейської дільниці, якщо ви помітили щось підозріле.

Судова система Англії та Уельсу включає Magistrate's Court, County Court, Crown Court, Family Court, Court of Appeal, High Court, UK Supreme Court [3].

Оскільки в українській системі ці суди не представлені, то доцільно було б передати їх значення українською мовою за допомогою калькування:

Magistrate's Court – це магістратський суд, County Court – суд графства, Crown Court – коронний суд, Court of Appeal – апеляційний суд, High Court – високий суд, UK Supreme Court – верховний суд Великобританії, High Court of Justice – Високий суд правосуддя.

Проте, передача значень слів за допомогою калькування не завжди точно передає їх зміст і не дає повну картину, тому можна додати описові фрази, наприклад, «Family Court» – суд для розгляду сімейних справ. Використання калькування в поєднанні з іншими методами може бути найбільш точним способом передачі значень термінів, таких як «County Court», «Crown Court», «High Court of Justice», які можна перекласти як «суд графства, що розглядає цивільні справи», «суд корони, що розглядає кримінальні справи» та «суд першої інстанції Верховного суду».

Таким чином, метод транскрипції і транслітерації є корисним для передачі юридичної термінології, але калькування в поєднанні з іншими прийомами може бути більш точним способом передачі значень, що закладені в мові оригіналу, особливо через істотні індивідуальні особливості правових систем різних країн.

Список використаних джерел:

1. Yvonne Daly, Vicky Conway. Selecting a lawyer: the practical arrangement of police station legal assistance. Journal of Law and Society. 2021. Volume 48, Issue 4, P. 618–644. [Електронний ресурс]. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com>
2. James Kitchens. Developing Citizen Awareness Through Crime Prevention Programs. [Електронний ресурс]. URL: <http://wbna.us/neighborhoodwatch/tcso-safety-series/suspicious-activity-persons-vehicles/>
3. Structure of the Courts & Tribunals system. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.judiciary.uk/about-the-judiciary/our-justice-system/court-structure/>

Ключові слова: юридична термінологія, безеквівалентна лексика, переклад, транслітерація, калькування.

Key words: legal terminology, non-equivalent vocabulary, translation, transliteration, tracing.

КОВАЛЬОВА КСЕНІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри іноземних мов

ПОНЯТІЙНІ ОЗНАКИ КОНЦЕПТУ *TEXTILE* В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Дослідження присвячено виявленню понятійних ознак лінгвокультурологічного концепту *TEXTILE* в англійській мові. Під понятійними ознаками концепту розуміються ознаки, об'єктивовані у словникових значеннях [1]. Тож для виявлення понятійних ознак у структурі досліджуваного концепту був використаний метод лексикографічного аналізу [2], а саме – були досліджені дефініції загальних тлумачних словників англійської мови та спеціальних англомовних словників текстильної термінології.

Перший етап дослідження понятійних ознак концепту – аналіз тлумачних словників. На цьому етапі було проаналізовано 5 словників.

Так, основні тлумачні словники англійської мови наводять такі визначення терміну *textile*:

“**Textile:** a cloth made by hand or machine” [3];

“**Textiles** are types of cloth or fabric, especially ones that have been woven” [4];

“**Textile:** any type of cloth made by weaving or knitting” [8];

“**Textile:** any type of woven cloth that is made in large quantities – used especially by people in the business of making clothes” [6];

“**Textile:** a woven or knit cloth” [9].

Можемо відзначити фактично однаковий семний склад вищезазначених семем, що дозволяє виокремити наступні понятійні ознаки концепту *textile*: *cloth*, *fabric*, *woven*, *knit*. Майже кожна семема позначає виткану (*woven*) тканину.